

Helyszíni riportunk Kárpátaljáról: Menekültek és légiriadók, már csak az marad, akinek nincs hová mennie!

MEZŐKASZONY | Az Ukrajna elleni orosz agresszió következményei a Kárpátalját és az ottani magyarokat sem kerülték el. Az orosz invázió elől menekülő emberek ellátása mellett a hétköznapokat is beárnyékolja a háború.

Czímer Gábor

2022. március 22. 19:00. ujszo.com.

Az Ukrajnában dúló háború jelei a szlovák és magyar határ melletti településeket is lefelőször a menekülthullám formájában érte el. Ahogy arról az orosz agresszió megindulása utáni napokban tudósítottunk, az ukrán–szlovák határ ukrainai oldalán előfordult az is, hogy az átkelő előtt 24 órát kellett várakoznia az autóval érkezőknek. Az orosz hadsereg betörése utáni negyedik héten már bejártatott rendszer szerint látták el a menekülteket. Ezt erősítette meg nekünk Váradi Natália önkéntes, aki a magyar–ukrán határ túloldalán, Mezőkaszonyban szervezi a háború elől menekülő emberek ellátását. Az orosz támadást követő napokban azt az utasítást kapták a

kormányzattól, hogy az óvodákat és iskolákat alakítsák át a menekültek ellátására alkalmas helyé. Az első napokban a helyi lakosok adták össze azt az élelmiszert, amivel az ide érkező emberek ételmezését meg tudták oldani. A több kilométeres sorban várakozó embereknek meleg teát és szendvicset osztottak. „Nagyon sokan kisgyerekkel jöttek, több napja voltak úton” – mondta Natália. Arról is beszélt, jelenleg magyarországi egyházi szervezetektől, civilektől, önkormányzatoktól kapnak adományokat. „Most szombaton 6 busznyi tartós élelmiszert tudtunk áthozni” – mondta. Ennek egy részét a helyi iskola épületében tárolják, hiszen a háború miatt csak távoktatás van.

Váradi Natália önkéntes a magyar–ukrán határ túloldalán szervezi a háború elől menekülő emberek ellátását (Fotó: Michal Smrčok)

Óvodából menedék

A település óvodáját szálláshellyé alakították a menekültek számára. Volt olyan éjszaka, hogy nyolcvanan aludtak ott. „Akik most itt vannak, itt is maradnak, nincs hová visszatérniük és külföldre sincs hová menniük” – mondta Natália. Amikor ott jártunk, 20 személy, nők, gyerekek, idősek laktak az épületben, többen a kelet-ukrajnai Harkivból jöttek. Az orosz erők több mint három hete lövik az orosz határtól mindössze 50 kilométerre lévő várost.

Beregsom

Jakab Attila református lelkésszel a mezőkaszonyi magyar–ukrán határátkelőnél futottunk össze, majd a beregsomi templomban ültünk le beszélgetni. „A háborúval az élet a sarkaiból fordult ki” – mondta, és hozzátette, az ezer lakosú Beregsomban hozzávetőlegesen 200 menekültnek nyújtanak szállást. Hatvan személy, köztük húsz gyerek az iskola épületében lakik, a többieket a helyiek szállásolták el. „Általában nagyon kellemesen csalódnak” – mondta a lelkész, és arról beszélt, hogy többekben negatív kép élt a magyarokról. Az itt ellátott emberek folyamatosan cserélődnek, hiszen újabb menekülők érkeznek azok helyére, akik továbbmennek nyugatra. A harci cselekmények által érintett városokból, Harkivból, Szumiból érkeznek a határ menti településre. Jakab is elmondta, az ukrán állam utasításba adta a menekülő emberek ellátását. „Amit nagyon szívesen el is végeznek a helyiek, de az állam ehhez nem biztosított forrást” – mondta.

Mezőkaszoniban az óvodát alakították át a menekültek számára (Fotó: Michal Smrčok)

Kenyér és üzemanyag

A háború kitörése utáni első pár napban Beregsomban is a helyi lakosság szervezte meg a menekültek ételmezését, a későbbiekben érkeztek meg a magyarországi segélyszállítmányok. Jakab arról beszélt, magyarországi vállalkozók, gyülekezetek, települések, testvéri közösségek adják össze az élelmiszersegélyt. A lelkész szerint az alapélelmiszerekből álló segélyszállítmányokra, konzervekre, tésztákra továbbra is folyamatosan szükség van. Nagyon nehéz ugyanis nagyobb mennyiségben például lisztet szerezni. Jakab arra is rámutatott, kenyeret, üzemanyagot nem tudnak a határon túlról beszerezni. Hiszen a kenyeret frissen kell megvenni, viszont nem lehet még élesztőt sem kapni. Az üzemanyag- behozatalra pedig szigorú vámszabályok vonatkoznak. „Ezért fontosak a pénzadományok is, hogy a kenyeret és az üzemanyagot itt tudjuk megvásárolni” – mondta. Arról is beszélt, hogy a hatóságok is egyre jobban alkalmazkodnak a helyzethez.

Hadiállapot

Az orosz támadás miatt Ukrajnában hadiállapotot rendeltek el. A hadköteles férfiak, beleértve a Kárpátalján lévő menekültek tartózkodási helyét nyilvántartják, elvben bármikor kaphatnak behívót, legálisan pedig az országot sem hagyhatják el. A mozgósítás miatt ugyanis a 16 és 60 év közötti férfiak számára megtiltották, hogy kilépjenek Ukrajnából. A helyiek arról számoltak be, hogy azoknak a magyar–ukrán kettős állampolgároknak sem engedik meg az ország elhagyását, akik a magyar útlevelükkel lépnek át a határt. Aki illegálisan, a zöldhatáron keresztül menekülne külföldre, annak azzal kell számolnia, hogy jó ideig nem térhet vissza Ukrajnába, hiszen dezertőrnek számíthat. Sok férfi gyakorlatilag bujkál, attól tartanak, hogy besorozzák őket. Úgy tudjuk, hogy egyelőre a magyar határ közelében lévő régiókban a helyi hadkiegészítő parancsnokság nem küld behívókat. Hallottunk azonban olyan esetről is, amikor a hadiállapot miatt szigorított szabályokra hivatkozva egy ittas vezetésért több száz dolláros büntetést

róttak ki, elkobozták a járművet és katonai szolgálatra kötelezték az illetőt. A helyiek szerint többen a helyi védelmi erőkbe, az ún. Teroborona alakulatokba jelentkeztek, amelyek a lakhelyük közelében látnak el bizonyos feladatokat, őrzik például a vasútállomásokat, fontosabb logisztikai létesítményeket. Így nem kell a hadicselekmények közelében szolgálatot teljesíteniük.

Jakab Attila református lelkésszel a mezőkaszonyi magyar–ukrán határátkelőnél futottunk össze, majd a beregsomi templomban ültünk le beszélgetni (Fotó: Michal Smrčok)

Szirénák éjjel-nappal

Ukrajnában a háború jeleit mindenhol érzékelni. Sokfelé láttunk katonákat, a településeken a közúti ellenőrzéseket is 4-5 gépkarabéllyal felfegyverzett rendőr végzi. A rendszámuk alapján valószínűsíthetően messzebről érkező járműveket sorra félreállítják. A városokban homokzsákokkal erősítették meg a középületek bejáratait és ablakait, a hadsereg járműveit látni mindenhol. Az ott-tartózkodásunk első éjszakáján pedig a telefonunkra mi is megkaptuk az ukrán kormány értesítését, mely szerint Kárpátaljára légiriadót rendeltek el. „Azonnal keressen menedéket” – szólt az üzenet. Nehéz megmondani, mekkora a valós veszély, amelyre a szirénák és az értesítések

figyelmeztetnek. Ungvár belvárosában egy kávézóban ülve ért minket a második légiriadó. A legtöbbben ügyet sem vetettek a szirénákra, tovább kortyolgatták a kávéjukat.